

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Széchényi-utca SIMON-ház Kunz József ur kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK.

előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények sde intézendők.

Bérmegtelen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

XIII. évfolyam 1886.

Debreczen. Csütörtök augusztus 19.

Előfizetési ár: Helyben bázhoz hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre 10 ft - kr. Félévre 5 ft - kr. Negyedévre 2 ft 50 kr. Egy hónapra 1 ft - kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasábospetitsor egyszeri beigtatásáért 5 kr Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr Nyilttér 4 hasábos petitsorért 20 kr.

162. szám.

Budapest, aug. 18.

Pétervárról vett értesülések alapján jelenti a „Pol. Corr.“ felhívata-os lap: „hogy az orosz sajtó ama felfogása, mintha Oroszország a három császár szövetségéből kivált volna, s cselekvési szabadsága teljes visszanyerésére törekednék, egészen téves. Ugyisintén az a főtéves is, hogy Kissingenben és Gasteinban új politikai alakulások jöttek volna létre Ausztria-Magyarország és Németország közt, melyeknek keretében Oroszország nem foglaltatik benn. Az eddigi viszony felbontására a három császár között csak akkor volna ok, ha a szövetség eredményei, annak czéljával, a béke fenntartásával ellentétbe jöttek volna. De nem lehet tagadni, hogy, hála a közös igyekezetnek, a három hatalomnak sikerült a Balkán-félszigeten a békét helyreállítani. Igaz, hogy Oroszország befolysa ez által ottan csökkent, de sem Ausztria-Magyarországnak nem lehet szemé vetni, hogy e befolyást magához ragadta volna, sem Németországnak, hogy a keleti bonyodalomból bármiféle hasznot húzott volna. A keleturuméli crisis ki nem elégit megoldásának okozója kizárólag Anglia volt. Különben is Oroszországnak nincs szüksége reá, hogy cselekvési szabadságát visszanyerje, mert e szabadság sohasem volt korlátozva, s Oroszország a három-császár szövetségben csakis azt a kötelezettséget vállalta magára, hogy semmibe nem kezd, a mi az általános békét megzavarhatná. Ha az utóbbi Balkánválság Oroszországot bizonyos tartózkodásra készítette szövetségeseivel szemben, ugy hogy ezek szükségeseznek látták, tekintettel bizonyos keleti eshetőségekre, a hármass szövetség mellett még közvetlenebb megegyezéseket kötni; ez még nem elég ok arra: a hármass-zövetség megszüntetés s orosz politika változását hirdetni. A szövetség, a mennyiben a béke föntartására vonat-

kozik, teljes érvényben marad s ez iránt az orosz kormány teljes egyetértésben van a bécsi és berlini cabinetekkel. Oroszország épp ugy, mint eddig, megtartja önrendelkezési jogát saját érdekei védelmére vonatkozólag.

Ezen orosz részről érkezett felhívatalos czáfolat vágja utját mindazon combinatióknak, melyek a gasteini találkozás alkalmából forgalomba jöttek. Bizonyára fontos és megnyugtató hír ez. A hármass szövetség megmaradt, amint volt, s hatalmi szó némitja el az orosz sajtó vészijósló hangját. A czáfolat, mely rövidsége daczára is nagyon sokat mond; nemcsak a jövőndő politikai magatartásra vet fényt, de reflektál az elmúlt év eseményeire is. Nem tagadja, hogy az orosz befolyas csökkent a Balkán-félszigeten, de elismeri, hogy Ausztria-Magyarország és Németország nem használták fel illoyalis módon e helyzetet a saját befolyasuk erősítésére.

Teljes elismeréssel adózva e hízegő nyilatkozatért, még sem tagadhatjuk meg magunktól a satisfactió érzetét, constaltván, hogy a mi monarchiánk befolyasa a nélkül, hogy illoyalis eszközöket használtunk volna fel, mégis gyarapodott a Balkán-félszigeten. Mit sem tettünk, de nem is volt szükségés tennünk, hogy a Balkán államok bizalma ösztönszerűen felénk forduljon, kik legőszintébb előmozdító vagyunk az ő autonomiájuknak, külbefolyástól ment politikai fejlődésüknek. Mi effectiv hatalmi tuisulyt a Balkán félszigeten nem keresünk, terjeszkedési vágyak egyáltalán nem bántanak s a mi erkölcsi befolyást szerzünk a szomszédállamok politikai életébe, azt nem használjuk fel oyan erőszakos beavatkozásra vagy zsarnoki gyámkodásra, minőre az orosz államférfiak már gyakrabban mutattak nagy hajlandóságot. Mi a béke fenntartásának örve alatt nem igyekszünk bonyodalmakat előidézni, mi a nemzetiségi közösség s a faji suprematia jog-

zimeit nem vesszük igénybe, hogy kényünk kedvünk szerint igazgassunk államokat, melyeknek joga: saját dolgaikban intézkedni kétségbevonhatatlan és általános elismert.

Mi nem idézünk elő viszátkodásokat ezen önálló, létük gyermekkorát élő országok közt, hogy ezután a béke apostol látszólag idealis szerepét játszassuk s mi sohasem vindicáljuk magunknak az európai hatalmak megegyezésének ellenőrzői és végrehajtói szerepét. Békét nyugalmat akarunk, semmi mást. S ha egyáltalán van a mai viszonyok közt valami, mi erélyesebb fellépésre készíthetne, ugy ez csak a béke s a keleturópai egyensuly fenntartása lehetne. Politikánk őszinte és becsületes. Nincs titkos szerződésekre szükségünk, mert a miért mi szövetségűnk Németországgal, az az egész emberiségnek közös óhajtása. Tizenöt esztendője, hogy szerepet vesszük s azóta egyetienegyszer nyílt alkalmunk beavatkozásra, hogy milyen eredménnyel azt megmutatta a berlini szerződés. Birünk azzal a súlylyal és erővel, a melylyel bir minden defensiv-zövetség, melynek alapjait nem igatják meg a terjeszkedési és actio politika esélyei. S azért Oroszország bizonynyal csakis a saját érdekében cselekedett, midőn hosszas ingadozás után ismét hangsúlyozta, hogy a hármass-zövetséghez tartozik s hogy mitsem akar lenni, mi különválását jelenthetné e szövetségből.

Bizunk benne, hogy ezt őszintén mondja s ennek ugy Oroszország, mint a közbéke érdekében őszintén örülünk.

Temes megye fölirata a királyi kéziratra.

Nagyméltóságú Miniszterelnök Ur! A csász. és kir. közös hadsereg körében újabb időben fölmerült jelenség és személyváltoztatások miatt támadt aggályoknak és

nyugtalanásnak minden tetszetős indokát az ő Felsége, apostoli királyunk által folyó évi augusztus hó 7 én Ischleben kelt és Nagyméltóságodhoz legkegyelmesebben intézett legfelsőbb kézirat végleg elenyészettvén, a koronás királyhoz hagyományos szeretettel és hűséggel ragaszkodó nemzet megnyugtatasát czélzó, önkakaratu legfelsőbb fejedeimi kijelentést hódoló hűségünknek kifejezésével fogadtuk, s midőn a kívánalmaknak teljesen megfelelő, történelmi becű és örök emlékeztető méltó legfelsőbb kézirat feletti érzelmeinket kitörő lelkesedéssel örökítettük meg évkönyvünkben, a kérdésben forgó ügyet ily módon végleg befejezettnek tekintvén, benső meglegedéssel vettünk tudomást Magyméltóságodnak sikeres közbenjárásáról, mely a hazánk történetében korszakalkotó ezen esemény megteremtésében Nagyméltóságodnak államférfiai érdemeihez újabb babérokot fűzött.

A Nagyméltóságod működése iránt eddig mindenha érzett és tausított bizalom változatlanul elt eddig szívünkben és ennek ma is haugosan adva kifejezést, kérjük Nagyméltóságodat, hogy érzelmeink ezen nyilatkozatát kegyesen fogadai és államférfiai bokros gondjai közt is többször örömmel tapasztalt kegyes figyelmét részünkre tovább is fentartani méltóztassék!

Kelt Temesmegye törvényhatósági bizottságának Temesvár szab. kir. városban 1886. évi aug. hó 14-én tartott rendkívüli közgyűléséből.

ifj. Ormós Zsigmond, kir. tanácsos, aispán.

Hajdúvármegye gazdasági ünnepélye.

Debreczen 1886. aug. 19.

A hajdúvármegyei fiatal gazdasági Egyesület komolyan hozzá lát kitűzött hivatása betöltéséhez: megkedveltetni, terjesztetni az okszeru gazdálkodást a vármegye gazdaközönsége között. E hó 22 dikét még aránylag rövid idejű fennállása egyik legnevezetesebb, és maradandóbb emlékü napjai közé emeli, mely méltóan fog csatlakozni a szoboszlói gazdasági ünnep sikerült napjához. Talán kellemesebben is fognak a gazdak visszaemlékezni reá, a mennyiben szeretjük biztatni őket azzal jövőndőmondással, hogy sem olyan irtóztató kegyetlen szél nem fog dű-

kalandozott. Az volt mindig eszemben: hogy ha én most jogász volnék!

Hja, de hiába! a harmincz forint! E közben meghalt a tiszteletes ur is. A hívek nem várhattak reám s új popt választottak. Ez még jobban elvette kedvemét a tanulástól. Hát ezért kinőldtam eddig: ezért nem dobtam el magamtól mindent, a mi egy más pályára ösztöndött, hogy itt is csak csalódjam?

Lehet, hogy rosszul fogtam fel a helyzetet, de hát már bennem volt az eléggületlenség magva s nem bántam akármi lesz velem.

A lehető legrosszabbul végeztem el az as iskolákat, s csudálkozom rajta, hogy lakadt hely, a hová káplánuak mehettek. Most azonban már nem csudálkozom rajta. Mert a nagytiszteletű urral csak is olyan ember jöhet ki, mint a milyen én vagyok. Más ember elszökött volna tőle már a második nap. Hanem velem veszekedhetik' perelhet, zsörtölösködhetik: nem adok rá semmit. Akár csak a falnak beszélne.

Lassanként multak az évek, és még mindig káplán voltam. Tíz esztendő alatt pályáztam legalább ötven helyre: és mindig mást választottak meg helyettem.

Nagyon természetes! hiszen magam éreztem legjobban, hogy ilyen mult után nem érdemlek egyebet, mint bizalmatlanságot. Vagy melyik eklézsiának kell az olyan pap, akinek a szenéből kilátszik, hogy nem a hivatás, hanem csak az életfentartás ösztöne működik benne?

Oh, csak ne lettem volna akkor olyan nyomorult gyenge! Csak nem fogadtam volna el azt a harmincz forintot, mely tönkretette egész életemet! Mi volnék most és mi vagyok most?

Semmi! az eklézsia protekciója semmivé tett. De azért nem zúgolodom a végzet el-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Az eklézsia protekciója.

— Egy káplán memoirjából. —

Itta: Csüregh Gyula.

Tizennégy esztendő óta szolgálom principáhsomat, a nagytiszteletű urat. Tizennégy esztendő és a nagytiszteletű ur: ezt csak az tudja teljesen megérteni, a ki ismeri a nagytiszteletű urat ugy, amint én ismerem, s a ki képes felfogni azt, hogy mi az, midőn az ember tizennégy esztendőn keresztül negyven forint évi fizetésért káplánoskodik.

Huszonhat éves voltam, mikor a teológiát elvégeztem s a sors a nagytiszteletű ur mellé kergetett. Azóta megvénültem, az idő barázdákat vont homlokomon s letarolta a kis hajfűrtök nagy részét. Megvénültem a szóteljes értelmében, testileg és lelkileg. Azt a régi ámbíciót, amit az iskola padjában tápláltam, az idő és a lemondás kiűzte belőlem s most már igazán nem bánom, ha így kell meg is halnom.

Nincsen senkim, nincs semmi vágyam. Reggel fölkelek azzal a gondolattal, hogy ismét egy újabb napot kell átélnem, — s este letekaszem azzal, hogy hál istennek ezt a napot is átéltem szerencsésen. A többi időm csak nulla. Nem törődöm a nagytiszteletű ur fősvénységével, kiállhatatlan természetével! a nagytiszteletű asszony folyton kelepelt nyálvélvel: hiszen tizennégy esztendő alatt eléggé hozzászóltam mindegyikéhez. Még csak arról se gondolkozom, hogy mikor akad már egy olyan eklézsia, amelyik engem papjának megválasszon. Lemondtam mindenről!

Pedig én se voltam ám mindig ilyen ember! engem is lelkesített egykor a vágy: nagy emberré lenni, én is reméltem és küz-

döttem csak ugy, mint más, s én is hittem, hogy beteljesülnek egykor álmaim.

Hanem hiába! nem az volt megírva a sors könyvében hogy én is boldog embernek érezsem valaha magamat. Csalódni és folyton csalódni; ez volt végzetem.

Es talán nevetni fognak ha elmondom, hogy mi volt oka boldogtalan életemnek. Nekem is nevelésgecsnek látszik, pedig ez volt alapja minden csalódásomnak. Az a nyomorult százhusz forint, a mit négy esztendőn keresztül harmincz forintos részletben élveztem szülő falvam eklézsiájától.

Szegény gyerek voltam; apám — a péterfalvi egyháznak egykori kántora — olyan szegénységben hagyott hátra, hogy talán éhen haltam volna meg, ha a tiszteletes ur pártomat nem fogja.

Az ő pártfogása és a falu előljároságának segítségével elvégeztem a középiskolákat. Kitűnő sikerrel tettem le az érettségi vizsgát s a falubeliek már előre ugy néztek rám, mint leendő oslotpukra.

Es én is éreztem magamban, hogy lesz belőlem ember. Bizonyos lelkesültség ragadta meg lelkemet, ha arra gondoltam, hogy a szegény kántor árva gyermeke mivé nőheti ki magát. Ereztem magamban annyi erőt, hogy kitartással és buzgalommal elérhetem vágyaimat, s nem fogom megcsalni jóakaróimnak belém helyezett bizalmát.

— No édes fiam, — mendá egy napon a tiszteletes ur, — itt vagyunk egy új pályának küszöbén. Én már öreg vagyok, ma-holnap kidőlök, gondoskodni kell tehát utódról.

Megdöbentem, mert elértettem, mit akar mondani.

— Jogi pályára akarok lépni, — mondám határozott hangon.

— Az öreg megcsóválta fejét,

— Nem fiam, az nem lehet. Atyád is egyházi ember volt, néked is annak kell

lenni. Az eklézsia már elhatározta, hogy csak is abban az esetben fog továbbra is segíni, ha teológiai pályára lépsz. És mond csak: nem szép volna-e az, ha te egykor helyemet elfoglalva, innen hirdetnéd az isten igéjét híveidnek, akik már előre is ugy tekintenek mint leendő papjokot? Magam is nyugottabban halnék meg, mert tudnám, hogy jó kezekben hagyom hátra egyházunknak jóvőjét.

— Hiába beszéltem, hiába érveltem, hogy nincsen bennem egy cseppnyi ér sem! mely erre a pályára vonzana: muszály volt megadni magamat. Az egyházi előljároság elhatározta, hogy papnak kell lennem és csak ugy fognak évi 30 forint segélyt adni, ha kívánságukat teljesíteni fogom.

A kúrator még azt is hozzátette, hogy már annyival inkább is papnak kell lennem, mert nagy fajem van, a mi magában véve is bizonyítja, hogy már az isten is annak szánt előre.

Mintha bizony nagy fej nélkül senki sem lehetne pappá!

Mit tehettem? Szegény ember voltam és harmincz forint temérdek pénz volt előttem. Elhagytam magam csábíttatni e nyomorult összeg által és lépre mentem. Nem volt bennem annyi erő, hogy azt mondhattam volna;

— Köszönöm az eddigi pártfogót de én csak a magam akaratát követem. Megmutatom, hogy az eklézsia protekciója nélkül is ember leszek.

Igen, ezt kellett volna mondanom, de gyáva voltam, s így lettem teológussá.

— Mit mondjak még többet?

Nem volt semmi kedvem e pályához. Azelőtt szerettem tanulni, most nem voltam képes. Ereztem hogy nincs hozzá se tehetségem se hajlamom, s hiába vettem én kezembe a könyvet: a lelkem egészen más helyen

az 1886. évi Sep... d. u. 3 óraker... ési termében meg... erésen a megáll... alól is eladatni

zók tartoznak az... ána k 10%-át... z 1881. év XL... zett árfolyammal... évi nov. hó 1-én... gyminiszteri ren... őt óvadékképes... t kezéhez letenni... ez. 170. §-a ér... ek a bíróságnál... kiállított szabály... gáltatni.

an... re, modern... Y Á R.

... megismerések pontosan teljesítettnek.

hőgeni, mely kalapunkat is elhordja fejünkől s így sem olyan sűrű por nem fog kavargani, a melyen Szoboszlón boszantotta a megjelent vendégeket.

A gazdasági egyület a vármegyei lótenyésztés emelésére rendezendő állami jutalomdíjost, mely az idén először tartatik meg Debreczentről külön várra, tisztán a megyei tenyész lovak kiállításával, hogy minél inkább érdekesebb tegye azon kívül saját mártébb emittett részéről fogva, is összekötő szántás verseny nyel és szarvasmarha kiállításával.

Ez ünnepély színhelye Nánás városa leendő. Igaz, hogy Nánás a megye északi részén fekszik s így a déli községektől kissé távol, mi miatt sokan attól félnek, hogy az utóbbiak távol maradnak a gazdasági ünnepélytől. De e távol maradás még sem lesz oly általános, milyennek némelyek véleményezik. Így biztosan tudjuk, hogy Földes és vidéke szépen lesz képviselve. A déli rész elmaradását különben nem is tudná elháríthatatlan akadályokkal indokolni. A legszorgosabb munka idő, a ayomatás, már szünőfélben és Nánással Debreczenen át egyenes vasuti összeköttetésben áll. Hiszünk is, hogy gazdasági ünnepélynek mindhárom része, lódíjazás, szántás verseny és szarvasmarha kiállítás a vármegye minden részének általános érdeklődése mellett fog lefolyni. Hiszünk, hogy örömmel fognak csatlakozni azok, kik az állami lódíjazásoknak Hajdúvármegyében a Debreczentről való különszakadás után kevés sikert jósolnak.

El tehát H. Nánásra. A vármegye gazdasági ünnepélyének a derék nánásiak vendégsetette és a gazdasági ünnepély érdekessége várja!

Ez alkalommal téjékoztatás és mihezértés végett szükségesnek találjuk, a következők tudomásra hozni.

I. Lótenyésztési jutalom díj osztás.

Sikerült szoposcsikóval bemutatott anyakanczák számára, melyek jól ápoit, egészséges és erőteljes állapotban vannak s jó tenyészkancaikkal kellékeivel bírnak, első díj: 8 db, második 6, harmadik 5, negyedik 3, ötödik 2 db magyar arany. Hároméves kanczák számára, melyek hitünö tenyészkepességet ígérnek: első díj 7, második 4, harmadik 3, negyedik 2 db magyar arany.

Minden tekiütetben kitünö mén-és kanczacsikókat a kitüzött díjakból, pályazon kívül is jutalmazhat a díjazó bizottság. A jutalom díjakra pályázhat minden hajdúvármegyei tenyész, ha községlőjiról bizonyítványt nyújt igazolhatja azt, hogy a szoposcsikóval bemutatott anyakancza már a csikó születése előtt sajátja volt, vagy pedig, hogy a kiállított hároméves kanczacsikó egy, az első idejékor birtokában volt anyától származik és általa neveltetett.

A pályázatból csak angol telivér lovak vannak kivárva. Ha valamely díjnyertes pályázó a nyert díjat a közgyűlésében a helyszínen utoljára pályázat alá kíváná bocsátani, úgy kiütetésül a díjak szerint fokozatosan osztályozott arany, ezüst, vagy bronz díszekkel fog nyerni. Hogy a díjazó bizottság kellő időben megtudhassa valamennyi pályázó ottlétét, köteles minden pályázó a kijelölt nap reggelén a h. nánási helyhatóságna, jelentkezni, hol további utasítást nyerhet.

A lótenyésztési jutalom díjostásnál a bíráló bizottságot alkotni fogják: a vármegyei lótenyész bizottság tagjai, úgy mint

Sinay Károly elnök és Karap Mór, Farkas Albert, Farkas Pál, Fischbein Ignác, Ujváry Béla, Ferenczy Elek, Lukács Dezső, Kovács András, ifj. Ványi Sándor, Uzonyi Péter lótenyész bizottsági tagok; a vármegyei képviselő: Rásó Gyula alispán; ezen kívül a bizottság tagjai lesznek a debreczeni m. kir. méntelep egyik tisztje és állatorvosa, Cseh János megyei tisztb. állatorvos, és Dankó István kir. állatorvos.

II. A szarvasmarha kiállítás. A szarvasmarha kiállítás tárgya kizárólag a megyében nevelt magyarfajú szarvasmarha. — Kiállítanak a következő csoportok:

- I. csoport magyarfajú tehének.
- II. " 3 éves bikák és üszök.
- III. " 2 " " "
- IV. " 1 " " "

Mind a négy csoportban külön-külön három, és így összesen 12 díj osztatik ki, és pedig három-, két-, és egy darab, összesen 24 db arany.

A kiállítás befolyezte után a legjobb tehén megvásároltatva, a gazdasági egyesület tagjai közt kirosoltatik.

Azon esetben, ha valaki a díjról lemond, az a bíráló bizottság által, a következő legjobb állatnak kiadandó.

A szarvasmarha kiállítás és szántásversenyre vonatkozó jelentkezés határideje aug. 16-ról 22-én reggeli 7 órára hosszabbított meg s jelentkezések elfogadatként emittett ideig Nánás város polgármesteri hivatalában. Az állatok aug. hó 22-én reggelre legkésőbb 8 órára Nánásra hajtandók, hol az előbb bejelentett állatok részére istállók és takarmányról is gondoskodva leendő.

A megérkezéskor ugyancsak a polgármesteri hivatalban kell az idegenek jelentkezni, hol a szükséges utasítást megnyerik.

III. A kisczárda és cseledek szántásversenyéhez jelentkezhetnek kisczárda saját fogataikkal, vagy cseledek gazdáik fogataival. — A versenyben csak egyes és kettes ekével lehet résztvenni, négy ökör vagy négyes lófogatall.

A szántás verseny díjai a következők: I. díj 15 frt ezüstben, II. " 10 " " " III. " 5 " " " IV. " 1 " " " "

IV. A kisczárda díjazását illetőleg az egy korábbi határozat alapján fog eszközöltetni, a már eleve kijelölt községek gazdái közül három fog díjban részesített. — A díjak a következők: 1 db konkolyozó. — 1 db rosta. — 1 db eke és borona. — A díjak a helyszínen rögtön kiadnak a díjazásra kijelölteknek, kik erről eleve értesítettnek.

A verseny érdekében a következő sorrend alapított meg: Aug. 22-én reggel 7 órák a kisczárda és cseledek szántás verseny. 9 órák a lótenyészdíjostás; 11 órák a szarvasmarha bírálat és díjazás; melyet az általános díjostás követ.

Déiban a Nánason megállapítandó helyen közebed, melynek költségeit kiki magá fizeti.

A kisczárda jutalmazására szánt gépek már H. Nánásra szállítottak. Az egyület ideiglenes titkára Oláh Karoly ur ma d. u. a helyszíne utasított s a h. nánási polgármesteri hivatalban holnapról kezdve bármely érdeklődőnek vagy pályázónak készséggel nyújt bármikor utbaigazítást és felvilágosítást. Ezek elhelyezésére és felállítására Nánason az ideiglenes titkár által helyi bizottság alakítottatik. A szántás versenyre anny

200 öles parcella (4 öl széles 50 öl hosszú) szakítottatik ki, a hány pályázó lesz, Ennek eszközésére, valamint a jelentkezők összerésására szintén helyi bizottság alakítottatik s mindkét itt emittett helyi bizottság a holnapról kezdve a nánási polgármesteri hivatalban folytonosan ülést tart. A szántás versenyben részt venni akaró gazdák saját, a cseledek pedig gazdáik fogataival kötelesek ki- és reggel 7 órák munkába állni, s az egész 200 öles parcellát, mely részökre kimutattatik felszántani. A kitüzött jutalmak, melyek a programban részleteztetnek, minden körülmények közt kifogának a jelentkezőknek adatni. A ló és szarvasmarha díjazás a város közvetlen a közelében levő u. n. „város kertjé”-ben fog megtartatni.

Napi hírek.

— A szabadelvű párt nyári táncmulatsága, mint már többször jelezttük, folyó hó 22-én vagyis vasárnap este fog megtartatni a nagyerdői Dobos-féle pavillonban. A táncmulatság esti 7 és fél órák veszi kezdetét, mely az eddig is mutatkozó érdeklődés és készülődés folytán előreláthatólag fényes és nagyszerű lesz, olyan, mint a milyenek általában véve a szabadelvű párt táncmulatságai szoktak lenni. Az estély fényes és érdekességét növelni fogja azon körülmény is, hogy pártunk szeretett képviselői Dégenfeld Lajos gróf és Körössy Sándor urak is részt fognak benne venni. Minthogy ily nagyszerű nyári táncmulatság még ugy se volt az idén, felhívjuk reá a mulatni vágyó ifjuságot de különönn pártunk tagjainak figyelmét is, mert nevezett képviselőink ez alkalommal az ugyanakkor tartandó banquetten politikai beszámoló beszédeiket is megtartják.

— Esküvő. Revész Bálint debreczeni ref. püspök, eskette össze Budapesten Wein Antonia kisasszonyt, Wein igazgató leányát dr. Csikos Sándor debreczeni gyakorló orvossal. Nasznagy Ábrányi Emil, násznapok özv. Madeschach Victor né és Wasziliévits Vazulné voltak.

— Katonai lövésárok. A földmívelési minisztérium a múlt évben a közös hadügyminisztérium beleegyezésével 24 helyen katonai lövésárokat rendezett, hogy a hazai lótenyésztők alkalmas lovakat közvetítők mellőzésével eladhassák a helyszínen megjelenő katonai bizottságnak s így a teljes vételért minden levonás nélkül megkaphassák. A kísérlet gyenge eredményre végződött, amennyiben a összes vásárokon 350 darab lovat adtak el, holott a haldereg évi szükséglete a 4000-et meghaladja. A minisztérium ebben az évben kísérletet tesz e vásárokkal s az eredménytől függ, hogy e cselzerű intézmény szélesebb alakra fektetve az egész orszagra kiterjesztessék. Minthogy pedig a minisztérium a tavalyi sikertelenséget főképen annak tulajdonítja, hogy a vásárok nem voltak kellőképen közhírré téve, most körendeletileg felhívta a törvényhatóságokat, hogy a megküldött hirdeményeket minden községekben függesszék ki, a közönséget világtassák fel az intézmény előnyeiről, a közigazgatási

hatóságok pedig mindent tegyenek meg a közvetítők káros üzelmének megakadályozására, különösen a vásárnapján egy közgyűlési illetve rendőrségi tisztviselő segítségével ügyeljen arra, hogy a közvetítők a tenyészlokat a vásárra jutatól vissza ne tarták s fölük a lovakat előre össze ne vásárolják. Debreczenben ez a katonai lövésár okt. hó 5-én fog megtartatni. Következő számban az összes tudni valókat közölni fogjuk.

— A debreczeni löversenyek hanyatlásáról, és azokkal szemben a város által követendő magatartásról írott közleményünket a „Nemzet” reprodukálván, azt a következő megjegyzéssel kíséri: Bizony így megy ez más vidéki városokban is és épen azért nem egyszer hoztak szóba tekintélyes sportszemlék, hogy a vidéki meetingekkel föl kellene hagyni. A közel jövő valószínűleg meg fogja oldani ezt a kérdést. A hanyatlásért a lovaregyletet vádolni alig lehet; másutt kell keresni annak okait, melyek általánosok mivel okozataik mindenütt jelentkeznek.

— A fővárosi lapok levelezői. A pécsi országos dalverseny alkalmával egy magat dr. Szabolcsi Sándornak nevező s a fővárosi lapok levelezőjének címzett egyén, egy értékes aranyórát lopott el, melyet az ottani zálogházban elzalogosított. Szerencsétlenségére azonban még huszonegy óráig sem élvezhette vakmerőségének gyümölcsét, mert az ottani rendőség ritka ügyességgel rájött a dologra, s a tolvaj hírlapíró urat elfogta. — Midőn ezt röviden regisztráljuk olvasóinknak, egyszersmind a fővárosi lapokhoz is van egy pár szavunk. Nem mondjuk a világrt sem, hogy valamelyik budapesti lapnak levonna ez valamit a tekintélyéből, hogy olyan tudósítója is akad, aki üres óráiban aranyórát elsikasztásával fagyalozik, de mindenesetre föl kell tennünk azt, hogy bizony nem a legnagyobb örömmel vette azt az a lap, a melynek a doktor ur tudósításokat küldött, midőn meghallotta, hogy levelezőjét tolvajlás miatt elfogták. És ez már nem az első eset, midőn így magokat a fővárosi lapok munkatársainak kiadó egyének a törvény színe elé kerülnek; ismertünk itt Debreczenben is két olyan egyént, kik közül az egyik zsarolás és előfizetési pénzek jogtalan fölvétele miatt itélleteltetett el, s mindenkinek úgy mutatta be magát mint a fővárosi lapok levelezője is azontávú drámaíró; a másik pedig ki az elmutt télen a legképtelenebb és legostobabb referadákat küldött a fővárosi lapnak az Aradi féle szintársulat működéséről ki magát fővárosi hírlapírónak, mű és szinbírónak nevezte, s ki ezalatt a czég alatt minden este betolakodott a színházba, s hangversenyek és táncmulatságok alkalmával ingyen jegyet erőszakolt ki magának a rendezőbizottságtól (mar attól tudniillik melyik el nem utasította): szintén a törvény elé kerülhetett volna, miután egy valódi hírlapírótól egy órát eltulajdonított, s vagy a zálog-

háza b a tette szetes, hogy a le a fővárosi lap furca színbent t előtt az ugy Es ennek, hogy formáltatják mag — egyrészt magok a helyett, fordulának inform minden éretlen h táisait, nem ismer tán a laikus pub kesznek vele, hog lapok érdekében méljük, hogy les denik lap igyekel vidék történet és hivatott, nem ped informáltatja.

— Esküvő. esküdtök örök há ovari ref. tanító, kedves leányáva Aidást és boldog szeretetből kötött

— Szilgige don. K r e c s a n penteken és az a ünnepélyt rendez következő: A ma 11 órák fog meg a id meg e nemzet szintársulat összi irta Czako Vilmos rika 2. „Emlékbész irta Kéler Ede já „Szilgigetű Ede sz Soma, szavalja Cs sag” zeuélért szerz czenben dis z s a t a népdal z Gusztáv, mindket összes személyzete dekről sargony va nak jegyeke az u előadásra fog terje összeállítás: pene történeti szomor szombaton „Fenn a deti vigjáték verse vasárnap „Dalos datokka harom te lomal „Thalia” c lap fog megjelenni kesztése és Somó mellett. E lapba az es művésze küldött az által is érdeke hunyt veterán író lapba irta utolsó aiat.

— Bihar megy. s z ü l e t e s n a p feynyel, ünnepély tanni lapokban köz den este az egész helyen nemzetszínü ütettek ki. A kato város utcáit. M tiszteletek voltak a k o n y c z e l u e l — király ő felsége

— Nos hát, hira terjedt, hogy itt vagyunk; és azzal a régi unalmas kérésse jöttek hozzánk, hogy lépjenek fel egy haagversenyen . . .

— Kétségtelven a szerencsétlenek javára, szakítsa félbe Maud.

— Természetesen, mint reudesen! Hisz mindig ez a meutége ezeknek a tolarodókna, mondá Rikhárd keserű hangon . . . A szerencsétlenek javára: Mintha csak a szegéyek volnának szerencsétlenek!

— E czé zásra árny borult a beteg homlokára. Harasztai azonnal észrevette, hogy hibázott és nyugodtabb hangon folytata: — Ea teljes részvetelle viseltetem a nyomor iránt, Maud . . . Adtam is a gyermekek számára a te és az én nevében . . . — Oh, hát gyermekek javára lesz? . . . kérdé a fiatal asszony reszkető hangon.

— Azután megteltek a szemek könnyekkel és halk hangon mutha önmagában beszélte azt susogó: — A gyermekek! . . . Milyen szomorú dolog az, ha oket szenvedni látja az ember . . . Odaadnánk az életünket, hogy megküeljük őket a fájdalomtól . . . A gyermekek könyei az anyák szívét tépik szélylyei . . . Es mégis boldogok azon asszonyok, a kiknek megadottat, hogy sirni lássák gyermekeiket! . . . Oh, ezek az édes, gyöngye kedves kis lények! . . . Milyen gyorsan elveznek, milyen könnyen elröpünek! . . .

Ajka reszketek és félrefordítá a fejét, hogy térje és nővere elől elrejtse a könnyeit. Rikhárd és Daisy aggódva tekintettek reá; ő azonban felemelkedett, areza dult volt s nagy erőfeszítések közt nyögte ki e szavakat: — Rikhárd ezen gyermekekért kell válamit tennünk . . . Többet, mint a mit eddig tettél barátom . . . Ha kinos neked játszani úgy elvesztett drága gyermekünk nevében kérek . . . Nekem ugy tetszik, mintha ott

— Engedelme . . . Mindent megtes elégtelnek . . . Kérlek . . . Megta te kéred? . . . nyü azt teljesitene küzdeni az ellenszer mat . . .

Maudot borzaszt meg, mely arczában elmult a roham, így — Köszönöm! kezét. Azután lázas

— Latod, nem kedvéért szeretném, l én kedvemért is . . . halottalak . . . Oh, dau! : majd játszó e eng-met részesitesz mélyert egy év óta h deimek. De nem ugy akarlak én tegeted ha gatóid lelkesülésének egykor, azon este, mi Ez életem szép napjai azt az időt, a melybe körülm minden most Ujabb váitság ak tovább beszéljen s a dalom.

— Feltékeny nem, de kíváncsi.

— Feltékeny nem, de kíváncsi.

len. Hasztalan volna. Magamat okolom csak, mert ha követtem volna lelke sugalmát, akkor nem itt állnék most, hanem kiudjha hol! Ügyvéd volnék talán, vagy bíró; képviselő vagy miniszter, hiszen ilyenekről álmodtam egykor fiatal koromban.

Es most itt ülök magános szobában, e lakó asztal mellett megtörve, reményt vesztve. Pályatársaim elérték céljukat régen, csak én maradtam semmi. Miudgyik boldog családi életet él, csak nekem nincs senkim. Ugy állok a világon, mint egy megtépett, viham által meghasogatott fa, mely már nem hoz új ágakat s csak kinyitdik az élelett, mig csak el nem szárad, össze nem roskad, ki nem dől. Nekem nincsen semmi vágyam; kinyit dom még egy darabig az élelett, mig csak ki nem dőlök s ha az is elérkezik: lehajtom f jemet oda, a hol már nincs csalódás, s nem fáj semmi.

Igy tett engem semmivé az a harminc forint; ezt köszönhetem az eklázsia protekciójának.

A hattyudal.

Novelle, Ohnet György után. (Folytatás)

Egy este Harasztai szokott sétájáról bazarévre lakásának előszobájában egy reá várakozó hölgyet taált. Az előszoba sötétes volt, a zeész köszönt és tovább akart menni, a hölgy azonban felállt s feléje nyujtá a kezét.

— Oh kedves Harasztai! . . . Mit, ön nem is ismer már fel? . . . Annyira megváltoztam volna?

Es mialatt Harasztai habozott, valjón egyenesen megszökjék e látogatás elől vagy pedig hagyja a szóözönt magasra zuhanni, karon ragadta őt a hölgy és az ablakhoz vesette.

— Es most meguevezzem magamat? kérdé a sértett negyelve.

Rikhárd érteltetett mosolygott és könnyeden meghajta magát.

— Bocsásson meg hercegnő . . . Egy idő óta vesztini kezdem a fejemet.

Ismét megkísérté, hogy szökjék, de a védaszony szilárdul elvott határozva, hogy nem eresztí őt el. Leült egy sorára és maga mellé vonta Rikhárdot.

— Mennyi bánatot kellett szenvednie, mióta utoljára láttam önt! . . . Higye el barátom, teljes szívemből sajnáltam önt . . . Az ön csodái nem lehetek részvételek és közönyök fajdmálvai szemben . . . Milyen ürt hagyott hatra a zenevilágban: . . . Mily általános a sajnálat! De szerencsére mint mo dják, bájos nejelek állapota javult. . . Ah, mily szép volt két évvel ezelőtt, mikor Bécsben láttam önt! . . . Es a szeretéreméltósága; . . . Nem lehetne szerencsém láthatni őt?

A fecsegéstől kifárasztva Rikhárd halkkan azt válaszolta, hogy ez nem megy, mert az orvos megtiltotta.

Azután elhallgatott és cöndesen várta, hogy a hercegnő majd csak eltávozik. Ez azonban nem mozdult s így fuvoázott: — Oa ez rossz! Oh ez nagyon rossz!

Es körülnéve vizsga szemekkel kesselt egy ajtó után, melyen a beteg szobájába lehetett volna osonnia.

— Mi czélja van e látogatásának hercegnő? kérdé végre Rikhárd türelmetlenül. A csinos hercegnő összetette a kezét és ugy beszélt mialatt vonásai a lelkesedés kifejezését öltötték fel.

— Ah, drága tisztelt mester . . . A világon olyan sok a nyomor és ön oly hatalmas Egy szó az ön ajkairól elég, hogy megment. sen annyit szeren séleut . . . Hiába fordulnánk az ön nemes szívéhez? Igérje meg, hogy teljesíti a kérésemet a nélkül, hogy tudna,

miről van szó . . . Nem lesz oka megbánni „igen” szavát és mi örökké adósaí maradunk önnek.

Harasztai nem akart többet hallani és szavába vágott a védasszonynak.

— On arra akar felszólítani, hogy játszam egy hangversenyen? Hasztalan fátárság. Semmi körülmények közt nem teszem azt . . .

— De az árvák javára lesz . . .

— Ha pénz kell a szegények javára, adok önnek én is valamit, viszonzá élenken. De játszan, magamat ayilváosn mutatni, mig szívemben kárhozat ül . . . ezt soha!

Es hangja emelkedett volt s arczát a harag pirja borítá el.

— Ne beszéljünk erről tovább asszonyom, tette hozzá csaknem nyersen, látva, hogy a hercegnő tovább is ostromolni akarja. Es egy tárczát véve elő, több bankjegyet vett abból ki s a hercegnő kezébe tette. S aztán oly kecsesen köszönve, mely az egykori Rikhárdra emlékeztetett, szelid hangon így szólt:

— Jó eszelekedetre indított kegyed. Köszönet érte.

A hercegnőt az ajtóig kísérve még egyszer meghajta magát s aztán visszatért a lakására.

Maud ép most tért vissza ágyába és Daisy az ágy mellett ülte egy könyvből felolvasott neki. Férfját észrevéve ki-sé felemelkedett a beteg fekhelyén, a könyvére támaszkodva; feje kissé hátra esett — gazdag fürte mintha nehéz terhet képeztek volna számára. Gyöngye hangon mormolá:

— Kivel beszélte Rikhárd? Mi történt? — Semmi, drága gyermekem.

— De nekem ugy tetszett, mintha női hangot hallottam volna.

— Feltékeny vagy Maud? kérdé Harasztai erőitett vidámsággal.

— Feltékeny nem, de kíváncsi.

...fegyverek meg...
...megakadályo...
...árnapján egy köz...
...égi tisztviselő sz...
...gy a közevitők a...
...jutástól vissza ne...
...előre össze ne vá...
...ez a katonai lóvá...
...tartatni. Következő...
...adni valókát közölni

...lőversenyek ha...
...emben a város ál...
...ról írott közlemé...
...produkálván, azt a...
...siseri: Bizony így...
...okban is és épen...
...szóba tekintélyes...
...ki meetingekkel föl...
...jövő valószínűleg...
...rdést. A hanyat...
...dolni alig lehet;...
...okait, melyek áta...
...mindenütt jelent.

...ok levelezői. A...
...alkalmával egy...
...nak nevező s a...
...k ezimzett egyén...
...ott el, melyet az...
...sított. Szerencsét...
...szöngyő őráig sem...
...gyümölcsöt, mert...
...ügyességgel rá...
...hírlapíró urat el...
...n regisztráljuk oi...
...a fővárosi lapok...
...k. Nem mondjuk...
...melyik budapesti...
...a tekintélyből...
...d, aki üres óráiban...
...gialkodik, de min...
...zt, hogy bizony...
...vette azt az a...
...tudósításokat kül...
...hogy levelezőjét...
...ez már nem az...
...at a fővárosi la...
...gyének a törvény...
...nk itt Debreczen...
...közül az egyik...
...ósi pénzék...
...iatt itéltel...
...gy mutatta be...
...k levelezője és...
...mások pedig ki...
...nebb és legosto...
...fővárosi lapnak...
...működéséről ki...
...mű és szünbír...
...özög alatt min...
...házbá, s hang...
...alkalmával in...
...magának a ren...
...tudniilljára me...
...ntén a tör...
...t volna, mi...
...egy órátel...
...gy a zálog...

...t, hogy itt va...
...nas kéressel jöt...
...egy haagverese...
...nosétlenek javá...
...rendesen; Hisz...
...k a tolaokdok...
...hangon... A...
...a csak a szöge...
...k!
...a beteg hom...
...szrevette, hogy...
...gon folytata:
...n viseltetem a...
...am is a gyer...
...nevemben...
...avára lesz?...
...ő hangon.
...mei könnyekkel...
...gában beszélne

...ilyen szomorú...
...látja az ember...
...hogy megkímél...
...A gyermekek...
...szélylyei...
...nyok, a kiknek...
...gyermekeiket!...
...ge kedves kis...
...biveznék, mi...

...fordítá a fejét...
...ese a könnyeit...
...kintettek reá;...
...azt a dult volt...
...gte ki e szá...

...ekért kell va...
...a mit eddig...
...neked játszan...
...knek nevébe...
...k, mintha ott

házbá tette vagy eladta. — Természetes, hogy az ilyen semmit sem von le a fővárosi lapok tekintélyéből, de mégis furcsa színben tünteti fel a vidéki ember előtt az úgy nevezett levelezőket. — Es ennek, hogy ilyen egyének által informáltatják magokat a budapesti lapok, — egyrészt magok az illető lapok az okai, kik a helyett, hogy illetékes egyénekhez fordulnaak információk végett: elfogadják minden éretlen haszontalan gyermek tudósításait, nem ismerve az illetőket, s kik azt a laikus publikum előtt büszkén dicsekszenek vele, hogy ők hírlapírók. A fővárosi lapok érdekében irtuk ezt a pár sort, s reméljük, hogy lesz foganatja s jövőben minden lap igyekezzon fog azon, hogy magát a vidéken történő eseményekről illetékes s magát hívatott, nem pedig ismeretlen egyének által informáltatja.

— Esküvő Tegnap délután 4 órakor esküdött örök hűséget Fejlesztés Marton óvári ref. tanító, helybeli polgár Kiss Gábor kedves leányával Róza kisasszonnyal. Adást és boldogságot kívánunk a tisztaszeretéből kötött frigyre!... (Sz. M.)

— Szigligeti ünnepélyek Nagyváradon. Krecsányi Ignác f. hó 20-án, pénteken és az azt követő estéken Szigligeti ünnepélyt rendez, melynek programja a következő: A matiné pénteken, 20-án d. e. 11 órakor fog megtartatni. Műsor. 1. Isten aida meg e nemzetet... (Hymnus) Eneklő a szintarsulat összes személyzete. Szövegét írta Csáok Vilmos, zenéjét szerző Dehü Henrik. 2. „Emlékbeszéd Szigligeti Ede fölött,“ írta és előadja Somló Sándor. 3. „Nyitány“ írta Kéler Ede játsza a színházi zenekar. 4. „Szigligeti Ede szelleméhez,“ óda írta Sipos Soma, szavalja Császár Imre. 5. „Dalszabadság“ zenéjét szerző Marschner, és „Debrecezenben diszlik egy szép rózsát“ népdal zenéjét szerző Őrsi (Csekő) Gusztáv, mindkettőt éneklő a szintarsulat összes személyzete. A környékből avagy vidékről sürgöny vagy levél útján is foglaltatnak jegyeiket az ünnepélyre. A ciklus három előadásra fog terjedni s a következőképen összeállítva: pénteken „A trónkereső“ történeti szomorujáték öt felvonásban, szombaton „Fenn az ernyőnösen kas“ eredeti vígjáték versekben három felvonásban, vasárnap „Dajos Pista“ eredeti népszimfókai három felvonásban, Ugyanez alkalommal „Thalia“ cím alatt egy dísz emlék-lap fog megjelenni Krecsányi Ignác szerkesztése és Somló Sándor főmunkatársasága mellett. E lapba az ország több kitünő írója és művésze küldött kisebb dolgozatot s mar az által is érdekessé válik, hogy most elhunyt veterán írónk doktor Kovács Pal e lapba írta utolsó művét „Hattyúdal“ cím alatt.

— Biharmegyei hírek. A királyi s zületés napját Váradon igen nagy fenynyel, ünnepélyességgel ülték meg. Az ottani lapokban között felhíva folytan kedden este az egész város kivilágította; több helyen nemetszínű zászlók és transperentek üzentek ki. A katonai zenekar pedig bejárta város utczeit. Másnap ünnepélyes isteni üszteleték voltak a templomokban. Jótékony cselekedések előadás volt tegnap este — királyi ő felsége születés napján a váradi

fenn az égből örvendezni fogna az a kis angyal, ha látja, hogy jók vagyunk a gyermekekhez, a kik szenvednek...
Viszsaesett a párnáira és zokogásra fakadt.

— Maud!
Rikárd és Daisy kimondhatlan aggodalommal fogták fel karjaikba a hátrahagyott nőt.

— Engedelmeskedem, kiálta Haraszt... Mindent megteszek, mindent, hogy ki elégszélk... Nyugodjál meg az égérkerlek... Megtagadhatok-e valamit, ha te kéred?... Ah, hisz olyan könnyű azt teljesítenem... Lásd, lefogom küzdeni az ellenszenvemet és a lustaságotmat...

Maudot borzasztó köhögési roham szállta meg, mely arczában kergette a vért. Mikor elmúlt a roham, így szólt:
— Köszönöm! Es megszorítá Rikárd kezét. Aztán lázas hévvel tette bozza:
— Latod, nem egyedül a gyermekek kedvéért szeretném, ha játszanál hanem az én kedvemért is... Már oly régen nem halottalak... Oh, tudom, mit akarsz mondani: majd játszol egyedül nekem, csakis engemért részesítesz abban az élvezetben, melyért egy év óta hiában esdekeltek fejedelmek. De nem ugy Rikárdom, nem ugy akarlak én tégedet hallani... Hanem hallgatoid lelkesülésének mámore közepette, mint egykor, azon este, midőa először láttalak... Ez életem szép napjai fogjat eszembe juttatni, azt az időt, a melyben erős voltam, mikor körültem minden mosolygott...
Ujabb váitság akadályozta meg, hogy tovább beszéljen s arczát eltörzítá a fájdalom.

(Vége köv.)

szinkörben. Krecsányi szinigazgató ajánlotta fel ez estét a vöröskeresztesegylet ottani fiókjának. Előadásra Milócker kedves zenéjü operettje a „Koldusdiák“ tüzetett ki. A nagyváradi prem. főgymnáziumnál a pótló érettségi vizsgálat írásbeli része szept. 1, 2, 3, 4 és 6-án, szóbeli része pedig szept. 7-én fog megtartatni — Biharmegye földrajzának gyönyörűen kiállított dispeldányát tegnapielőtt délelőtt nyújtotta át a „Biharmegyei tanszermuzeum“ igazgatóságának küldöttségé Des Echeroll os K. Károly urnak a mű főpártfogójának. A földrajz többi példányai is már készen vannak s pár nap mulva az előfizetőknek posta útján megküldetnek — Az osztrák magyar bank fiókja N. Váradon a „Szabadság“ azon hirt közli, miszerint több mint valószínű, hogy a nagyváradi bank mellékhely, mely a debreczeni bankfiók kerületéhez tartozik, legközelebb önálló bank fiókka fog átváltoztatni. — Tü zoltó ünnepély. A f. hó 22-én Székelyhidon tartandó tüzoltói szövetkezeti gyűlésre eddig 5 egylet jelentkezett, összesen 105 taggal s így bizos kilátás van reá, hogy a vendégek száma meg fogja ütni a 140 et. Az előszületek a vendégek fogadására ugy a székelyhidi tüzoltóegylet, mint a nagy közönség kebelében erőseá tolynak A különféle teendők keresztülvitelére bizottságok alakultak, a melyek teljes erővel működnek azon, hogy a vendégek fogadása és a rendezendő ünnepélyek mennél fényesebben sikerüljenek.

— Iskolai értesítés. Az ágost. hitv. ev. gyűlés ujjonnan felállított elemi fiú és leányiskolájában a beiratások f. é. aug. 26-án veszik kezdetüket. Beiratkozni lehet az említett naptól kezdve naponta d. e. 9—11-ig és d. u. 3—5-ig az egyháznak saját házában. Miklós u. 1905/6 sz. a. (előbb Gaszner féle ház a Czégely ház mellett.) Egyházi adót fizető szülőknek ágost hit. gyermekeik tandíjmentesek s csak 1 firt beiratasi díjt és 50 krt. felszerelésre fizetnek, ellenben más vallásnak tandíjt is kötelesek fizetni. Azon, több oldalról nyilvánult kérdésre: vajjon más vallás gyermekek iskolánkba felvételnek-e? az érdeklődőknek tudomására hozom, hogy iskolánk bármely felekezett gyermekei számára nyitva áll s hogy más vallásnak beiratása is aug. 26-án kezdődik. Az iskolai helyiségek a Várad u. 2087. számú Gálliféle házában (szemben a váradiutcai kuttal) vannak. Az iskola szeptember 6-án nyílik meg. — Tanítóink kívánatra a német nyelv-rajz-és zenében is adnak magánoktatást. — Az iskola igazgatása alulirotra levén bizva, a legnagyobb keszszéggel szogal az iskolára vonatkozó bármily felvilágosítással. Debreczen 1886. aug. 18-án M a t e r n y Lajos ev. lelkészé.

— Gyermekek esere. Podolinban, Szepesmegyében, hol negy osztályu r. k. gymnázium is van, egy igen jó háznal cserébe elfogadtatik két fiú vagy két leánygyermek szünetű jó családból. Ertekezhetni Kursiaszky Lászlónal Teleki-utca 2165. sz. alatt.

— Megnyugtatósal a dalárdá iránt tanusított indolentéért. A közöny, melylyel a közügy terén működők talákoznak, mindég fájó hatásu szokott lenni. De ha daláraink a provincialismus szük köréből kiemelkedve a magyar culturműiső érzetének és tudatának magaslatairól tekintik az ügyet, megnyugtató fognak találni. Igen mert ők k ö z v e t l e n ű l a magyar nemzeti közművelődésnek tesznek fontos szolgálatot, míg a város jó hírnevét közvetve emelik. Ha tehát az országos általános közhangulat zajos ovatióval kíséri és jutalmazza fáradaimeikat, ezt oly magas fokú kitüntetésnek vehetik, mely mellett eltörpül minden patrialis meleg vagy bigod érzületnyilvánítás. — Majd ha Clio Debreczen város évkönyveibe feljegyzendi a dalárdá azon önkéntes áldozatait, melyeket csupán azért hozott, hogy a magyar zengzetes nyelvnek és dalnak minél több proseyát szerezhesen, a dicsteljes emléklapon sajnos ellentétül ott fog állani azon szegényfölt is, melyet a debreczeni közönség fagyos keze ejtett azon. — Egy dalbarát.

— Zsebmetszés a vonaton. A „Nagyvárad“ ban olvassuk: „A hétfőn d. u. Puspök-Ladány felől jövő vonaton Csának József debreczeni kereskedőt két zsebmetsző kizsebelte. Az egyik hátulról megtáasztá, s a másik e pillanatban előlöt rádőtt, mialatt rendkivli ügyességgel pénztárcáját és jegyzőkönyvét zsebéből kivette. A tárczában egy drb. százas és három drb. ötös volt. Különösen figyelemzetjük az utazó közönséget, hogy a puspök-ladányi, szolnok, újszászi, csabai és balfi-huayadi állomásokon óvatoss legyen, mert mint a rendőrségtől halljuk, a zsebmetszők a nevezett állomásokon valóssággal tanyát ütöttek.“

— A Nagyváradon feltalált örök eröről hozott czikke a „Nagyvárad“ nak — melyet tegnapi számunkban mi is komoly figyelemre méltattunk, csakugyan tökéletesen helyes információkon alapuit; e felől maga a nagy borderejű tulajdonosa P a t z k ö G y ö r g y gazdasági egyleti titkár ur biztosítja a közölt tény valósságáért először kezességét nem vállalt szerkesztőségét és a netalan kétkedő olvasó közönséget. A „Nagyvárad“, szeekesztőségéhez intézett nyílt levelet a szerkesztés felaláló imigy végezi: „Hogy ugy szerkesztő ur, mint a megjegyzés folytan bizonytalanságban ringatózók megnyugvást találjanak, van szerkesztés emzennel kijelenteni, miszerint a tegnapi számban közölt cikk: csak is a valónak teljesen megfele-

lelő tény ismertette meg a t. közönséggel, s így mystificazióról szólni senki sem lehet jogosult.

— Mennyi a világ vasutja? Statisztikai kimutatás szerint: 1884 végén 290.750 mértföld volt, melyből 62.688 mértföld 1874 után nyílt meg. Európára az összes számból 117.694, Amerikára 148.738 mértföldnyi esett De másfél év óta is jóval szaporodott a szám. Amerika folyvást előjár nagyon a mennyiségben.

— A bihari helyi érdekű vasut óshoti vonala, kivitel munkáinak megkezdhetésére a közlekedési miniszter az engedélyt megadta.

— Az eleserélt papucs. Sajátságos módon akart papucshoz jutni egy furlangos küvárosi menyecske. Felment a piacra s a papucsos asszonynyal alkudozni kezdett egy piros szatytyán lábbelire. 95 krajczárért kérte de az asszony nem adta 1 firt 10 kron alul, mivel maga 1 firtért vásárolta mástól a papucset A menyecske gondolt egyet. Mig az asszony más vásárlóval vesződött, felvette az összedugott papucset s azokkal fizetés nélkül elillant. Utthon csodálkozva vette észre, hogy az egyik papucs kerek, a másik pedig hegyes orru. Mit csináljon? Nagy dologra szánta rá e fejét. Felment a kapitányhoz s fájdalmas jaggatás közt elpanaszolta, hogy így meg ugy befotánk. A menyecske panaszasan felháborodott a kapitány s megígérte a papucset. Szörnyű haraggal reá támadt s pirongatni kezdte a csalásért. Hanem küldt a menyecske turpissága Azzal árulta el magát, hogy a 95 krt kifizette az asszonynak. Természetesen elvették tőle a papucset, sőt egy kis büntetést is kapott a pirongatáson felül.

— Az „Anker.“ A legutolsó évi zárlat szerint a halálesetre nyereménnyel biztosítottak az évi díj 24% -kát kapják osztalékképen. Az 1885. évben lejárt gyermek-biztosításokra (E. táblázat) 37.2% nyereményszalék esik, s így minden biztosított 1000 firt helyett nyereménnyel együtt 1372 firt fizetett. — Folyó évben Junius hónapban 765 bevallás 1.552.342 firt összeggel lett benyújtva. Kiallított 807 szerződés 1.596.693 firt tőkérel. 1886. január 1-től benyújtott 5000 bevallás 2.507.430 firt összeggel és kiállított 4775 szerződés 11.793.897 firt tőkérel. — A biztosítási állomány 1885. végével 73928 szerződésben 146 millió 605.064 firt volt. Fenállása óta a társaság lejárt biztosítások után 40 millió forintot fizetett. — Díjtáblázatok és felvilágosítások a magyarországi vezérügynökségnél Budapest, V., Gizella-ter 6. sz. alatt nyernekők. 1886. november 1-től Deák-ter 6. sz. a társulat saját házában.

Az elhizás okai.*)

— Kik hiznak el? Leányok elhizása. A nő elhizása. A jó élet. A sok ital. A falusi bíró elhizása. —

A tapasztalás azt bizonyítja, hogy némely családok tagjai mintegy praedisponálva vannak arra, hogy elhizzanak. Egy és ugyanazon családnak két sarja, kerüljenek azok bármilyen viszonyok közé, éljen az egyik lucullasi bőségben és szenvedjen a másik a legnagyobb szükseget; tartózkodjék az egyik bár az elhizásra igen hajlamosítóuak tartott Németalföld klímája alatt; és bár süsön a másikra az elhizásra alkalmatlannak tartott itáliai klíma napja: azok sokszor egyformán hájasodnak és hiznak el.

Hogy egyes családokban sokszor valamennyi családtag egyformán kövéredik ennek okát első sorhan mindenesetre abban a körülményekben kell keresnünk, hogy legtöbbször egy és ugyanannál az asztalnél ülve, együtt élvezik a kövéredésre hajlandó étel-nemeket; de lehetetlen eltagadni melyebb vizsgálódásnál az a minden esetben kiviláglo okot, hogy itt apától a fiu, s anyától a leány és vegyesen átöröklik szerveknek a parányi elemekből való olyan összetételi módját, amely éppen magával hozza a kövéredésre való hajlam praedispositióját.

Vagy kevesebb a szülőknel a vörösvérsejtek száma, és ezt a számarányt öröklik át a gyermekek, és ezt az átöröklést Bouchard száz esetben 58-szor tudta kimutatni ugyanis ezeknél az eseteknél mindennütt a szülők is el voltak hizva.

Akik kisebb vörös vérséjttel bírnak, azoknál — amint ezt már a táplálkozás phyziológiájában említettük, — kevesebb az oxygént szerte hordozó anyag, így okvetlenül kisebb foku leend az oxydatió, nem lesz képes teljesen elégti a fehérje, nem a zsír, hanem le fog az a legkülönbélebb szervekre rakódni.

Máskor a satnya, tunya szervezetet öröklik át a gyermekek, és így ujra hiányzik az a bizonyos foku életerő, az az energia, a mely teljesen szükséges arra, hogy a zsíradék egészen elégtien széndixiddá és vízzé.

Mikor azt látjuk, hogy egyes néptörzsekben kiviláglo sokan hiznak el: mig egyes népeknel a legnagyobb jótét és a legnagyobb életmód sem képes csak millimetryni hájrétget is vonni a sovány bőrarczok alá, addig más népeknel a legkisebb oki momentum elégséges arra, hogy ujnyi vastag hájrétget övezzék az élet viszontag-ágai közt. Az okot keresve, itt csak hypothesisal élhetünk részint a „raeze“ hajlamosabb az elhizásra,

mint ahogy bizonyos jó raeze-n házi állatok könnyebb kibizalalni; részint pedig a közs és átöröklött népszokások, az itt divatozó életmód és életnemek adják az oki momentumot.

Nem kevesebb befolyást látszik gyakorolni a kor is az elhizás fejlődésére. Legtöbbször azt látjuk, hogy az emberek legtöbbje a „m-glett“ korban, a negyvenes években kezd elhizni.

De nem épen ritkán tapasztalni fiatal, a serdülő kort elért leányoknál, hogy hirtelen hizni kezdenek. Mindenki, még pedig nemcsak a távolállók, hanem a szülei is azt hiszik, hogy ime most már javulni fog ennek az eddig oly beteges leányuak az állapota, s ime most már egy erőteljes „nagyon jó“ egészséges leány lett belőle. Mekkora tévedés! Legtöbbször betegség képezi az alapját és betegség is leend a köv. tkzsménye ennek a virágzóknak látszó kövérségnek.

A leányt serdülő éveiben sokszor látjuk kifejlődni az ughivott „sápadt kört“, mit ideális hajlamu regényirok és olvasók hajlandós a viszamozatlan szeriemnek tulajdonítani, de mi orvosok nagyon jól tudjuk, hogy ezeknek ereiben kevesebb vörös vérséjt folydogál, vagy pedig vérséjtei vegyileg is másképen alakultak, vagy pedig a fejlődésnek bizonyos fokán megállapodtak. Itt tehát ujra az ebbi módo, csak hogy más ok által előidézzve akadályoztatik az elégs és jön létre az elhizás.

Azt is tapasztalhatta már csaknem mindenki, a ki a nő természetekéek figyelmes bámulója, hogy ezeknél sürűbben előforduló betegség az elhizás. Hogyha ennek a körülménynek az okát is fűrkeszük, igen sok oldalról tolnak elénk magyarázó adatok.

Először mindjárt az, hogy a nők jobban szeretik a táplálékot és ételeket, a melyekről mi tudjuk, hogy elősegitik az elhizást, szeretik a kövér eledelüket, szivesen rágesálják az édességeket, sokszor rabjai a csomageknek és szeretik a nyugalmas életmódot is. Mig a férfi az esetek legnagyobb számában a letért való küzdésbebe teleemésztii lakékát, s elégti zsirját; addig a nők — ceteris paribus — könnyebb munka mellett elve és jól táplálkozva, vajjon csoda-e hogy könnyebben hiznak el? St. Germain itt szivesen veszi ki az asszonyok nagy csoportjából a sokat dolgozó cseledet és mosónőket.

Az elhizott nők nagyobb számarányban mindenesetre tényezőként szerepel az is, hogy ők nem abszoluto — mint általában kisebb fejlettségű fokot elért lányok, mint férfiak — hanem relative is kevesebb vérral bírnak.

A nők a negyvenes évek felé — továbbá — bevégezték már azt a feladatukat, hogy népesedési mozgalom számhalomjában emelkedést idézzenek elő, megszűnnek lassankint a rendes phyiologiai funtkiók, és így az összes bevett táplálék ujra az auyestet növelésre fordítható. Így akarják maguknak tudósaink megfejteni azt is, hogy szemérmes fiatal özvegyek; — azután fiatal nők arányosan öreg férjeik évszámának gyarapodásával — hiznak.

Annál hajlandóbbak pedig ezen nézet elfogadására, mert látjuk is, de a legtöbb regényben is leirva mindig hosszú, sovány, gemberedett csontvázal állítják eléjük a kilt „rőnekat, és el látszanak felejteni azt, hogy ezek az emberek már csak azért sem hizhatnak, s már csak azért is soványodnak egyre, mert csaknem folyton rossz levegőjű lebujojokban és kávéházakban tanyáznak, éjeleiket a kartya-asztal mellett izgatottan virasztják át, és erősítő, hizlalo táplálék helyett izgató és ennek folytán gyengítő kaviarokkal élnek.

(Vége köv.)

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos: **Vértési Arnold.**
Főmunkatárs: **Karczag Vilmos.**

6006—6007 a. t.
1886

Árverési hirdetés.

Az 1886 év Augusztus hó 1-ső napján Debreczenben elhalt özv. Jenei Imréné Katona Zsuzsánna hagyatékához feltározott ingóságok u. m. élet, — butor — ágy és ruhaneműek és más ingóságok, az 1886. év augusztus 26-ik napján délelőt 8 órakor kezdődő árverésen a Csapó külvárosi 3191 sorszámú háznál Öry Sámuel árvaszéki ülnök közbejötté mellett, készpénz fizetése mellett, el fognak adatni.

Kelt Debreczen 1886 augusztus 18-ik napján.

A városi árvaszék.

* Mutató dr. Bruk (Hidas) Pál „Az elhizás és gyógyítása“ című, most megjelent művéből.

